

Informatie CSPE BWI

Rienke Voorburg
Maaïke Foppen

9 maart 2026

CITO_{CTE}

Inhoud

- vragen vooraf?
- opdrachten doorlopen
- algemene informatie
- normering en herkansing
- vooruitblik examens 2027
- vragen?

vragen vooraf? cspe 2026

Vragen vooraf aangeleverd

- Ik kom samen met een collega en moeten dit jaar als nieuwe docenten het CSPE gaan afnemen. Hebben hier geen ervaring mee, dus alle informatie is welkom.
- Eerste keer dat ik een CSPE zal bijwonen als onderwijsassistent.
- Dit is de eerste keer dat wij als team een CSPE gaan afnemen, dus alle informatie is welkom.
- Hoe is de opdracht voor het tekenen in 3D opgebouwd? Hoe is de opdracht voor Sign opgebouwd?
- Per ingang van wanneer wordt er door docenten van een andere school geëxamineerd? Wat gaan de leerlingen voor opdrachten krijgen? Hoeveel docenten dienen er minimaal te surveilleren bij een cspe-onderdeel?

opdrachten doorlopen

per onderdeel / module

- Facet-opdrachten
- praktijkopdrachten: bijzonderheden
voorbereiding, afname en beoordeling

module 1 – onderdeel A - rood & blauw

onderdeel A - richttijd: BB 130 minuten; KB 150 / 135 minuten; GL 170 minuten				
opdr.	omschrijving	nodig	tijd*	akg**
1	– vragen over een bouwvoorbereidingstekening maken – theorievragen maken – KB & GL: calculatie	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten 1 of 2 bijlagen	BB: ± 30 min. KB: ± 60 min. GL: ± 80 min.	n.v.t.
2	een praktijkopdracht uitvoeren	bijlage bij GL-rood ; zie volgende dia's	BB: ± 100 min. KB: ± 90 / 75 min. GL: ± 90 min.	4

* tijd per opdracht is alleen een advies, een leerling mag er langer over doen

** akg: inschatting hoeveel kandidaten u gelijktijdig kunt observeren en beoordelen, is alleen een advies

Praktijkopdracht onderdeel A - rood

Vorbereiding docent:

- opstelling maken, voor BB-KB-GL gelijk m.u.v. bouwplanken GL
- lengte bouwplanken & benodigde ruimte mag aangepast, mits opdracht goed kan worden uitgevoerd
- laser opstellen & Peil aangeven in het lokaal
- vloer en planken zijn schoon van aftekenlijnen e.d.

Aandachtspunten:

- bij **BB en KB**: ondersteuning nodig en toegestaan bij bouwplanken (maar niet samenwerken of helpen)
- bij **BB en GL**: mondelinge vragen stellen – zie correctievoorschrift **CITO** CTE

Praktijkopdracht onderdeel A - blauw

Vorbereiding docent:

- opstelling klaarzetten die de gevel voorstelt: wand met zijstroken (underlayment) en twee piketten tegen deze zijstroken
- meterpeil aangeven
- laser opstellen
- stelkozijn klaarmaken, BB los en KB/GL op de plaat gemonteerd
- bij KB/GL maatvoering aanbrengen op bouwplank

module 2 – onderdeel B - rood & blauw

onderdeel B - richttijd: BB 160 minuten; KB 140 minuten				
Opdr.	omschrijving	nodig	tijd	akg
1	– theorievragen maken – een werkvoorbereidingsopdracht maken -> oefenversie beschikbaar!	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	± 35 min.	n.v.t.
2	een praktijkopdracht uitvoeren	Zie volgende dia's	± 125 min.	6

Nieuw: werkvoorbereidingsopdracht Facet: oefenversie op openbare oefensite.

- Bedoeld om te leren werken met deze opdracht, geen inhoudelijke voorbereiding
- Link: [Examens kiezen](#)

[Sorteer](#) ↓

☐ BWI roodblauw BBKB 2026 voorbeeld opdracht B01

Praktijkopdracht onderdeel B - rood

Vorbereiding docent:

- BB**
- opstelling met 2 profielen of een metselbok
 - lagenlat
 - alle stenen op maat
 - eventueel: rollaag aan de andere kant laten maken, uitleg geven over aftekenen rollaag & bepalen einde muurdam
- KB**
- 1 profiel stellen + ruimte om op de vloer af te tekenen
 - 3 korte profielen klaarleggen met klamp eraan vast
 - roterende laser
 - U bepaalt of een lagenlat gebruikt moet worden.

Praktijkopdracht onderdeel B - blauw

Vorbereiding docent:

BB:

- een opstelling met twee profielen of een metselbok
- een lagenlat
- alle stenen op maat

KB:

- een opstelling met twee profielen
- 4 korte profielen klaarleggen met een klamp eraan vast
- een lagenlat
- laser opstellen / meterpeil aangeven

module 3 – onderdeel C - rood & blauw

onderdeel C – richttijd BB & KB 400 minuten				
Opdr.	omschrijving	nodig	tijd	akg
1	theorievragen maken	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	± 10 min.	n.v.t.
2	een schets maken	bijlage	± 30 min.	n.v.t.
3	een meubel maken	bijlage; zie volgende dia's	± 360 min.	6

Nieuw: schetsopdracht KB – zie septembermededeling 2026

[Vakspecifieke informatie bouwen, wonen en interieur vmbo vmbo bb, kb en gl | 2026](#)
[| Examenblad.nl](#)

Praktijkopdracht onderdeel C – rood

Vorbereiding docent

- hout voor 1 onderdeel ruw aanleveren
- overige onderdelen geschaafd aanleveren, in materiaalstaten staan netto-lengtes
let op: doe dit gesorteerd per deel van het werkstuk (zie opdrachtenboekje)!
- vlakbank en lamellofrees instellen; vlakbank haaks en op diepte
- bepaal waarmee de schuine kantjes worden gemaakt
- vertel kandidaten hoe ze deze handig en veilig kunnen maken

Door u zelf te bepalen:

- maat lamello's en type / maat bladscharnieren
- tacker of hamer & draadnagels, let op de tijd

Praktijkopdracht onderdeel C – blauw

Vorbereiding docent

- Onderdeel A en C (hout): aanleveren voor de kandidaat met de juiste schuinite.
- Afkortzaag/formaatzaagmachine, lintzaagmachine, langgatboormachine, dominofrees, lamellofrees en bovenfrees vooraf instellen. Bij de bovenfrees stelt de kandidaat wel zelf de geleider in.
- Pen-en-gatverbindingen: machinaal, de kapzaag alleen voor het smaller maken van de pennen (menageren)
- Glijnagels nodig voor onder de bijzettafel
- Tacker nodig
- U kunt het blad (onderdeel D, plaatmateriaal) en de tussenregel (onderdeel G, hout) zwart laten beitsen. Dit werk valt buiten de examentijd en beoordeling.

module 4 – BB KB onderdeel D - rood & blauw

onderdeel D BB & KB - richttijd: 180 minuten				
opdr.	omschrijving	nodig	tijd*	akg**
1	theorievragen maken	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	± 10 min.	n.v.t.
2	- BB: 3D-tekening maken - KB: 3D-ontwerp maken	ICT-gebruik: 3D- tekenprogramma; bijlage	± 60 - 70 min.*	BB: n.v.t. KB: 1**
3	een sign-opdracht maken	zie volgende dia's	± 90 - 100 min.*	6
4	terugkijken		± 10 min.	n.v.t.

* klein verschil in tijdsinschatting tussen BB & KB en versie rood & blauw

** alleen voor het deel waarin leerling het ontwerp presenteert

module 4 – GL onderdeel B - rood & blauw

onderdeel D GL- richttijd: 220 minuten				
opdr.	omschrijving	nodig	tijd*	akg**
1	theorievragen maken	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	± 15 min.	n.v.t.
2	3D-ontwerp maken	ICT-gebruik: 3D- tekenprogramma	± 60 min.	1*
3	ontwerp & stappenplan maken voor sign sign-ontwerp maken	bijlage	± 60 min.	6 n.v.t.
4	ontwerp uitvoeren	bijlage zie volgende dia's	± 75 min.	6
5	terugkijken		± 10 min.	n.v.t.

* alleen voor het deel waarin leerling ontwerp presenteert

Sign-opdracht **rood**

Vorbereiding docent

- BB** • plaatje mdf – let op verschil BB en KB
- &** • HPL voor BB
- KB** • stickers en sjabloon KB vooraf plotten
- meegeleverde afbeelding of eigen keuze

- GL** • plaatmateriaal, dikte zelf bepalen, voorgelakt of lakdraagfolie
- bestand klaarzetten, zelf rechthoeken aanmaken
- eerst stappenplan beoordelen, dan pas met opdracht 4 verder

algemeen: meegeleverde afbeeldingen testen,
waar nodig instellingen (snijlijnen bijvoorbeeld) aanpassen

Sign-opdracht **blauw**

Materialen nodig:

- plaatje mdf
- houten latje en schroeven (BB en KB)
- HPL (BB en KB)
- stickerfolie
- spiegelfolie*: te bestellen als zilver-chroom-snijfolie, zie instructie examinerator

* Controleer of de mesdruk van de plotter verhoogd moet worden voor het werken met de spiegelfolie.

algemene informatie

Dashboard (BWI BB 26 ROOD/BLAUW.pdf)

- interactieve pdf bij zending A als hulp bij voorbereiden:
 - overzicht van alle benodigde examendocumenten
 - specifieke voorbereiding
 - linkjes naar algemeen beschikbare documenten

CSPE dashboard ✓ Producenten, Installeren en Energie VMBO BB 2024 Blauw

A Ontwerpen en maken (module 1)

Zending A digitaal

- ☐ instructie examiner
- ☐ grijze vlekken

Zending B papier

- ☐ opdrachtenboekje

Zending C digitaal

- ☐ correctievoorschrift pdf en xlsx
- ☐ instructie voor kandidaat mp4 en pdf

Specifieke voorbereiding

- ☐ panelen plaatsen in schakeltechnisch practicum

B Ontwerpen en maken & Bewerken en verbinden van materialen (module 1 + 2)

Zending A digitaal

- ☐ instructie examiner
- ☐ grijze vlekken

Zending B papier

- ☐ opdrachtenboekje
- ☐ uitwerkbijlagen

Zending C digitaal

- ☐ correctievoorschrift pdf en xlsx
- ☐ vb_bijlage_bb.docx
- ☐ instructie voor kandidaat mp4 en pdf

Specifieke voorbereiding

- ☐ Facet inplannen
- ☐ onderdelen op maat maken/bestellen
- ☐ bijlage aanpassen aan situatie op school
- ☐ lashulpstuk maken

C Installeren en monteren (module 4)

Zending A digitaal

- ☐ instructie examiner
- ☐ grijze vlekken

Zending B papier

- ☐ opdrachtenboekje

Zending C digitaal

- ☐ correctievoorschrift pdf en xlsx
- ☐ instructie voor kandidaat mp4 en pdf

Specifieke voorbereiding

- ☐ Facet inplannen
- ☐ materialen bestellen/voorbereiden
- ☐ dummy voor warmwaterpeestel maken en op bord monteren

D Besturen en automatiseren (module 3)

Zending A digitaal

- ☐ instructie examiner
- ☐ grijze vlekken

Zending B papier

- ☐ opdrachtenboekje

Zending C digitaal

- ☐ correctievoorschrift pdf en xlsx
- ☐ PIE240b-gl_rood_blaauw contour montageplaat dwg en dxf
- ☐ instructie voor kandidaat mp4 en pdf

Specifieke voorbereiding

- ☐ Facet inplannen
- ☐ montageplaat voorbereiden
- ☐ juiste materialen en gereedschappen klaarleggen

CSPE dashboard ✓ Info

Algemeen

Profielvakken	BB	KB	GL
BWI	BB	KB	GL
D&P	BB	KB	GL
E&O	BB	KB	GL
Groen	BB	KB	GL
HBR	BB	KB	GL
MVI	BB	KB	GL
M&T	BB	KB	GL
PIE	BB	KB	GL
Z&W	BB	KB	GL

Door te klikken op de juiste leerweg in de tabel, vindt u de volgende informatie over het desbetreffende cspe:

- Handleiding applicaties (inclusief informatie over CSPE-app en Facet)
- Instructie examiner algemeen
- Correctievoorschrift algemeen
- Syllabus
- Examenprogramma
- Vakspecifieke informatie (Septembermededelingen en Overzicht onderdelen, opdrachten en ICT-gebruik)

Legenda pictogrammen

- opdracht(en) in Facet
- opdracht(en) in computerlokaal
- opdracht(en) in CSPE-app
- opdracht in technieklokaal bij BWI: opdracht in machinale en lokaal met werkbanken
- opdracht in restaurant
- opdracht in zorgkamer
- opdracht in expeditieruimte/magazijn
- opdracht in klaslokaal
- schetsopdracht
- praktijklokaal
- opdracht bij dierenverblijf
- opdracht in EHBO-ruimte
- opdracht in de tuin
- opdracht in werkplaats
- opdracht in de bakkerij
- opdracht in de keuken
- opdracht akg = 1 in aparte ruimte
- opdracht met snijplotter
- opdracht in stellokaal of andere ruimte

Instructie voor de Examinator

Algemeen deel examenblad.nl

twee versies

geheimhouding

voorbereiding

afname

herkansing

één document voor
alle beroepsgerichte examens

Specifiek deel Zending A

overzicht opdrachten

ICT-gebruik

materialen en gereedschappen

aanwijzingen

per vak bij elke kleur,
elke leerweg en elk onderdeel

Correctievoorschrift

Algemeen deel www.examenblad.nl

regels voor beoordeling

algemene regels

aanleveren scores in Wolf

berekenen cijfer

↑
één document voor
alle beroepsgerichte examens

Specifiek deel Zending C

beoordelingsmodel

aanwijzingen

(voorbeeld)uitwerkingen

soms: mondelinge vragen

↑
per vak bij elke kleur,
elke leerweg en elk onderdeel

Correctievoorschrift BWI

- Excel en pdf
- Excel telt niet automatisch op, je kunt wel zelf formule toevoegen
- Excel is inhoudelijk gelijk aan het pdf-bestand:
 - > een bestand per module
 - > voorblad, algemene regels, beoordelingstabel en toelichting beoordeling
- Scores handmatig overnemen in Wolf

aandachtspunten Facet-opdrachten

- inplannen afnamegroep – vrijgeven voor afname – afnamegroep sluiten

Toetsen die u deels zelf moet nakijken:

- afname vrijgeven voor correctie
- corrector kijkt na met correctiemodule Facet
- totaalscore Facet-corrector opvragen bij afnameleider en overnemen in cv

opdrachtnr.	omschrijving beoordelingsaspect	max. score	kandidaatnummer					
			naam van de kandidaat					
	onderdeel A							
A1	vragen en opdrachten in Facet opmerkingen – U kijkt een deel van de vragen handmatig na in de Facet-corrector. – Neem hier de totaalscore over uit de Facet-corrector.	13						

Volgorde onderdelen en opdrachten

- Elk onderdeel toetst de stof uit één profielmodule
- Een onderdeel / module mag over meerdere dagen verspreid afgenomen worden
- Onderdelen / modulen mogen in willekeurige volgorde worden afgenomen, bijvoorbeeld: C, A, B, D
- Een onderdeel / module mag voor een leerling **niet** onderbroken worden door opdrachten uit een ander onderdeel, dus niet: A3, B2, A1
- Je mag **wel** een groep leerlingen splitsen: bijvoorbeeld de ene helft onderdeel A laten maken en de andere helft onderdeel C.

Richttijden

- Tijd die over is bij het ene onderdeel / de ene module mag **niet** ingezet worden bij een ander onderdeel / module.
- Wat is richttijd en wat doe je als de tijd niet toereikend is:
zie [Centraal schriftelijk en praktisch examen \(cspe\) | 2026 | Examenblad.nl](#)
- Voorbeelden vind je bij [Veelgestelde vragen | 2026 | Examenblad.nl](#), onder 'Afname'.

Aandachtspunten beoordeling

- advies CvTE: beoordeel praktijkopdrachten met minimaal twee examinatoren en bespreek de beoordeling met de mede-examinator
- Indien een andere prestatie is geleverd dan aangegeven en deze is aantoonbaar vakinhoudelijk juist of gedeeltelijk juist worden scorepunten toegekend volgens de verdeling in het correctievoorschrift.
- Als een onvoldoende prestatie doorwerkt in een daaropvolgend gedeelte, mag alleen de onvoldoende prestatie worden aangerekend en niet de daaropvolgende doorrekenfout.

Voorkom doorwerk- / doorrekenfouten!

Zie ook uitleg in instructie examinerator en het correctievoorschrift, bijvoorbeeld:

Afname

Als kandidaten een fout maken, dan kan deze doorwerken in de vervolgstappen die kandidaten uitvoeren. U mag zo'n fout niet dubbel aanrekenen. U noteert de eerste fout conform het correctievoorschrift en beoordeelt de vervolgstappen alsof deze fout niet gemaakt is. Als kandidaten niet verder kunnen werken na een fout, vult u eerst het correctievoorschrift in bij het betreffende aspect en daarna mag u helpen de fout te herstellen.

Wat te doen bij vragen of onjuistheden?

Neem contact op met het Examenloket bij vragen of vermeende onjuistheden:

- via contactformulier op www.examenloket.nl
- telefonisch op 070 757 51 77
- per mail via examenloket@duo.nl

normering & herkansing

Normering cspe's 2026 – belangrijke data

18 mei – deadline inleveren scores t.b.v. de normering

Later geaccordeerde scores worden niet meegenomen in de normering, maar u krijgt nog wel een groepsrapportage

3 juni – publicatie N-termen cspe's

11 juni – publicatie N-termen overige vakken tijdvak 1

Wil je meer weten over de normering? Zie [Examenblad](#)

Normering cspe's 2026

Combinatie van bronnen, o.a.:

- Afnamegegevens → verzameld via Wolf
- Docentoordelen → extra vraag in Wolf
- Extra expertoordelen → o.a. standaardsetting
- “Historische N-termen” -> examen 2025

Docentvraag in Wolf

Onderdeel X

Ik vind het onderdeel van 2026 ...

Veel makkelijker	Iets makkelijker	Even moeilijk	Iets moeilijker	Veel moeilijker
☐	☐	☐	☐	☐

☐ Ik heb onvoldoende kennis van het vergelijkbare onderdeel uit 2025.

Herkansing

- vindt plaats nadat hele cspe is afgelegd
- één of meer onderdelen van de andere versie
- advies: leg keuze kandidaat voor te herkansen onderdelen vast in een overeenkomst
- als kandidaat alle onderdelen herkanst → N-term herkansingskleur gebruiken
- als kandidaat 1 tot 3 onderdelen herkanst → N-L-tool gebruiken
- N-L-tool is na bekendmaking N-termen beschikbaar via site Cito
- stuur alleen Wolfscore in van 1e afname

Vorbereiding kandidaten

- [algemene instructiefilm over cspe's](#)
- filmpje instructie voor de kandidaat 2 werkdagen voorafgaand aan afname (zending C)
- oefenen met cspe's 2025 (of eerder): examenblad.nl (boekjes & applicaties)
- Facet: [oefenomgeving Facet](#) – facetopdrachten 2022 t/m 2025
- Voorbeeldopdracht onderdeel B (BB-KB) 2026:

[Sorteer](#) ↓

☐ BWI roodblauw BBKB 2026 voorbeeld opdracht B01

- VWO
- HAVO
- VMBO-TL
- VMBO-GL
 - Profielvak-cspe
 - Algemene vakken
- VMBO-KB
 - Profielvak-cspe
 - Algemene vakken
- VMBO-BB
 - Profielvak-cspe
 - Algemene vakken

vooruitblik examens 2027

Aangepaste syllabus en examens 2027

Belangrijke wijzigingen:

- **funderingsbekisting** maken van module 2 naar module 1
- meer aandacht voor **circulair en duurzaam bouwen** in module 1
- alles wat betreft **profielen en kozijnen stellen** in module 2
- werkstukken maken met zowel **hout als plaatmateriaal** in module 3
- **hang- en sluitwerk** monteren nu in module 3 i.p.v. 4
- meer aandacht voor **duurzaamheid en circulariteit** in module 3 en 4
- handelingen in (snij)plotprogramma meer uitgeschreven in module 4
- **CNC en/of lasersnijtechnieken** toepassen voor de afwerking/
decoratie in module 4

Aangepaste syllabus en examens 2027

De examens 2027 worden gemaakt volgens de aangepaste syllabus:

- Leerlingen die dit jaar zakken en volgend jaar opnieuw examen doen, zullen in 2027 een examen doen dat op basis van de aangepaste syllabus is gemaakt.
- Leerlingen die na de zomer starten in leerjaar 3 en examen doen in leerjaar 3, zullen in 2027 een examen doen dat op basis van de aangepaste syllabus is gemaakt.

Flexibilisering

- In 2025 is onderzoek gedaan naar de flexibilisering van:
 - ✓ de organisatie, afnamewijze & inhoud van de cspe's – door Cito
 - ✓ de afnamemomenten van de cspe's (modulair toetsen) – door Oberon
- CvTE, Cito en OCW werken nu plannen uit voor de realisatie van de uitkomsten
- Meer weten? Hierbij een link om de verslagen te downloaden:
 - ✓ [Verslag van Cito](#)
 - ✓ [Verslag van Oberon](#)

vragen?

**Bedankt voor uw aandacht
& succes met de afname!**

nuttige informatie op Examenblad

- [Informatiepagina](#) op Examenblad
- [uitleg over richttijd](#)
- Hoe lang moeten examens bewaard worden en wanneer mogen werkstukken meegegeven worden? Zie [Veelgestelde vragen | 2026 | Examenblad.nl](#) onder 'inzage en bewaartermijn'.

voorbereiding nieuwe examinatoren

- Doornemen algemene instructie voor examiner en algemeen correctievoorschrift (voor elk profielvak gelijk)
- bekijken van informatie: informatiepagina over het cspe op examenblad
- oud cspe maken tijdens de lessen → beeld voorbereiding en organisatie

voorbereiding examinatoren

- specifieke instructie examinator en dashboard doornemen (zending A)
- afnameplanning maken en overleggen met collega's wie wat doet
- werkstuk zelf maken (zending A)
- inventaris controleren en materialen inkopen (zie instructie examinator)
- flow in Facet doorlopen (via examensecretaris in te plannen)
- opdrachten zelf maken + ICT-bestanden controleren (10 werkdagen voor afname)
- met collega's instructie examinator, opdrachten & correctievoorschriften doornemen